

Korda balatonfüredi kölcsönkönyvtára. Balatonfüred könyvtárai közül az Edelmann Károly-féle fiók-kölcsönkönyvtár már ismert a szakirodalomból.¹ E mellett közel másfél tucat bibliotékával büszkélkedhetett a fürdőhely 1945-ig. Ezek között volt az ún. Korda-féle kölcsönkönyvtár is, amely méltánytalanul feledésbe merült.

Az intézmény a fürdőhely központjában álló Stefánia-udvar² épületében működött. Mindössze 1943-as létezéséről tudunk, de tevékenysége feltehetően nem erre az egy esztendőre korlátozódott. A helyi lap márciusi számában a következő felhívás olvasható:

„Korda-fiók könyvtára (Stefánia-udvar) szeretettel kéri kedves olvasóit, hogy a náluk lévő könyveket saját érdekükben e hó 11-ig a könyvtár rendezése végett szíveskedjenek behozni.”³

1943-ból való az a könyvjegyzék is, amelyből a kölcsönzési feltételeket ismerjük.⁴ E szerint kölcsönözni előfizetési díj ellenében lehetett, amit két hét időtartamra 1,50 Pengőben, egy egész hónapra pedig 2,50 Pengőben határoztak meg. Egy alkalommal csak egy mű kölcsönzésére nyílt mód, de azt akár naponta lehetett cserélni. A kölcsönzési idő egyébként két hét volt, amit – a szabályzat szövege szerint – komolyan be is tartattak az olvasókkal. A könyvek kiadási időpontjának megállapításánál a kölcsönkönyvtár feljegyzéseit vették irányadónak. A megrongált, illetve elveszett könyv árát a kölcsönvevő köteles volt a könyvtárnak megtéríteni. Az ún. „ismeretlen kölcsönzők” csak 3 Pengő letéti díj fizetése ellenében kaphattak olvasnivalót, amit a könyv visszaadása után természetesen visszakaptak.

Akik a fenti kölcsönzési szabályokat elfogadták, egy közel 1300 művet tartalmazó majd másfél ezer kötetes állományból válogathattak. A könyvtár összetételét vizsgálva rögtön szembetűnik a szépirodalom uralkodó fölénye. A szakirodalmi művek aránya a 20%-ot sem éri el. A könyvjútemény tárgykörök szerinti megoszlása a következő:

	Művek száma	Százalékban
1. Vallásos könyvek	31	2,4
2. Ifjúsági könyvek	29	2,3
3. Színdarabok és versek	53	4,1
4. Elbeszélések	101	7,9
5. Útleírások	46	3,6
6. Viccek	12	0,9
7. Regények	875	68,1
8. Ismeretterjesztők	137	10,7
Összesen:	1284	100,00

A kölcsönkönyvtár állományának összeállításakor két szempontot kellett hangsúlyosan szem előtt tartani. Egyrészt a helyi lakosság igényeinek és ízlésvilágának, másrészt pedig a fürdővendégek „kiszolgálásának” kellett megfelelni. Igényesen összeválogatott könyvjútemény tett eleget ezeknek a követelményeknek.

Ha fellapozzuk a kölcsönkönyvtár könyvjegyzékét, igen sok klasszikus szerző nevével találkozunk. A magyar lírát többek között Ady nyolc kötete (*Illés szekeren, Szeretném, ha szeretnének, Új versek* stb.), Arany *Toldija*, valamint Jókai, Remenyik Sándor és Vörösmarty egy-egy kötete képviseli. Radó összeállításában olvashatók angol, német, olasz és francia költők versei is. A színdarabok csoportjában Gárdonyi Géza, Herczeg Ferenc, Jókai, Madách, Móricz, Tamási Áron és Zilahy Lajos nevével találkozunk. A határokon túli drámairodalmat egyebek mellett Ibsen *Peer Gyntje* képviseli.

¹ NAGYDIÓSI Gézáé: *Egy kölcsönkönyvtár és fiókja 100 évvel ezelőtt.* = MKsz 1959. 96.

² Az épület Horváth-ház néven vált ismertté, 1892-ben kapta ezt az elnevezést. Az utóbbi időben a Bányász Üdülő Szanatórium nevet viselte.

³ Balatonfüred 1943. március 6. 4.

⁴ *Korda balatonfüredi kölcsönkönyvtárának könyvjegyzéke.* Balatonfüred, 1943. Balatonfüredi ny.

Az elbeszélések között Ady, Eötvös Károly, Heltai Jenő, Juhász Gyula, Kaffka Margit, Karinthy, Krúdy, Márai, Móra, Móricz, Szomory és Zilahy műveit találjuk. Gárdonyi és Herczeg Ferenc 7-7 kötettel, Jókai és Rákosi Viktor 10-10, Mikszáth pedig 19 kötettel képviselteti magát a felsorolásban. Találkozhatunk itt még Jack London, Maupassant és Stendhal nevével is.

A 875 regény egy része — a könyvjegyzék szerint — az ún. könnyebb regények közé sorolható. Itt olyan ma is népszerű krimiszerzők neve olvasható, mint Agatha Christie, Edgar Wallace vagy Erle Stanley Gardner. Ebben a felsorolásban találjuk Dumas *A fekete tulipánját* és *Gróf Monte Christóját* is, de inkább az olyan címek jellemzőek erre a csoportra, mint a *Halál angyala*, *A házmester macskájának esete*, *Tűz a tenger fenekén*, *A vörös boszorkány*, *A tisztességes betörőlánya* stb. Magyar szerző műve csak elvéve akad ezek között.

A regények másik csoportja igen heterogén összetételű. Ennek bizonyosságául álljon itt néhány név, kommentár nélkül: Aszlányi Károly, Babits, Balzac, Beniczkyné Bajza Lenke, Zuckmayer, Courts-Mahler, Cronin, Dickens, Dosztojevszkij, Flaubert, Gárdonyi, Gogol, Galsworthy, Hawthorne, Jókai (57 mű!), Kassák, Kosáryné Réz Lola, Krúdy, Mikszáth, Nagy Lajos, Nagykárolyi Etelka, Seghers, Tolsztoj, Wilder, Wass Albert, Zilahy, Zsigray Julianna.

Még a viccek között is olyan művek vannak felsorolva, mint Jókai *Életemből humort c.* kötete, Tóth Béla *Magyar anekdotakincse* és Karinthy Frigyes *100 új humoreszkje*, ill. *Nevető dekamerónja*. Érdekes, hogy a könyvjegyzék ebben a csoportban említi a *Capilláriát* és az *Utazás a koponyám körül*.

A szakirodalomnak számító művek száma a könyvtárban alacsony volt. A gyűjteménynek ez a része is igényesen összeválogatott művekből állt. Elég, ha az útleírások közül kiragadunk néhány címet. Schweitzer: *Orvos az őserdőben*, Eötvös Károly: *Utazás a Balaton körül*, Goethe: *Utazás Itáliába*, Sziklay János: *Balatonunk*, Zweig: *Magellán* stb. Igen gazdag és heterogén összetételű az ismeretterjesztő irodalom csoportja is. Találunk itt filozófiai, történelmi, zenei, kémiai, irodalomtörténeti, földrajzi, gazdasági, néprajzi, művészeti, politikai, egészségügyi és vallásos tárgyú műveket, de életrajzokat és levelezést is. Korda balatonfüredi kölcsönkönyvtárának fenti áttekintéséből láthatjuk, hogy a közel másfél ezer kötetes gyűjtemény nagyon sok értékkel rendelkezett. A létrehozó elsődleges célját, az igényes szórakoztatást sikerült megvalósítani. Mind a helybeliek, mind az ideiglenesen Füreden tartózkodók megtalálták az igényeiknek megfelelő olvasmányokat.

PINTÉR LÁSZLÓ